

конкурентного поведення даних підприємств і підвищення їх конкурентоспособності.

Ключевые слова: цільові ринки, олігопсонія, конкурентоспособність, рейтингова оцінка, сільськогосподарське підприємство.

Danylenko V. Methodological peculiarities of an estimation of competitiveness of agricultural enterprises.

The article is devoted to methodology for assessing the competitiveness of agricultural enterprises. The methods of evaluation of the competitive environment, the characteristics of the main types of agricultural products and assessment of the competitiveness of grain producers in Kharkov region are presented. There will be a more substantial opportunity to create competitive strategies and increase the level of competitiveness of agricultural enterprises, if presented methodology is implemented by economic departments of mentioned enterprises.

Key-words: target markets, oligopsony, competitiveness, rating score, agricultural enterprise.

УДК 005.8:005

ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЕКТ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ

**ЗАЙКА С.О., К.Е.Н., ДОЦЕНТ, ГРІДІН О.В., СТ. ВИКЛАДАЧ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Постановка проблеми у загальному вигляді. В даний час інвестиційні проекти швидко проникають в сферу унікальних новаторських технологій і принципово нових виробництв. При цьому управління проектами є тим інструментом, який допомагає найбільш ефективним чином отримати унікальний продукт при заданих обмеженнях у часі, вартості, якості. Значна кількість підприємств, які не були прихильниками управління проектами в минулому, нині сприймають управління проектами як найбільш ефективний засіб не тільки виживання, але й розвитку в ринкових умовах господарювання [10, 14].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розгляду інноваційних проектів як об'єкту управління присвячено праці багатьох як закордонних, так і вітчизняних вчених-економістів, серед яких: Бушуєв С.Д. [5], Бушуєва Н.С. [6], Дорош М.С. [11], Кунда Н.Т. [17], Марченко К.Є. [18], Молоканова В.М. [20], Россопанска О.В. [22], Тесленко П.А. [24] та інші.

Формулювання цілей статті. Метою даного дослідження є з'ясування значення ключових категорій теорії управління проектами, таких як «інноваційний проект» і «управління проектом» та вивчення сутності концепції управління інноваційними проектами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Щоб зрозуміти сутність теорії управління проектами, необхідно дослідити значення її ключових категорій, таких як «проект» і «управління проектом».

Єдиного загальноприйнятого формулювання терміну «проект» не існує ні у вітчизняній, ні в зарубіжній літературі. Термін «проект» походить від латинського слова «*projectus*», що означає «кинутий вперед, виступаючий». Донедавна спеціалісти трактували його як креслення, пояснювальну записку і кошториси, на основі яких можна здійснити певне будівництво, або як текст, що передає документу – плану, договору, угоді. Існує значна кількість варіантів визначення поняття «проект», які зустрічаються в довідковій та науковій літературі.

Відповідно до міжнародного стандарту, який створює загальну платформу для полегшення обміну знаннями та гармонізації принципів, термінів і процесів управління проектами, та являє собою посібник з управління проектами ISO 21500, під проектом розуміють унікальний набір процесів з скоординованих і керованих завдань з датами початку та закінчення, розроблених для досягнення мети [3].

В британському стандарті BS 6079-1:2000 термін «проект» визначається як «унікальна сукупність скоординованих дій (робіт) з певними початком та закінченням, що здійснюється певною особою або підприємством для досягнення мети у завчасно визначені терміни, витрати та параметри виконання» [2, с. 4].

За визначенням англійської асоціації проект-менеджерів, проект – це «окреме підприємство з визначеними цілями, які враховують вимоги до часу, вартості та якості результатів, що досягаються» [1, с. 12].

В словнику-довіднику з питань управління проектами термін «проект» визначено як «конкретне завдання з визначеними вихідними даними й зазначеними результатами, що зумовлюють спосіб його рішення» [23, с. 54].

Всесвітньовідомий спеціаліст з управління проектами Рассел Арчибальд визначає проект як «комплекс зусиль, які здійснюються з метою одержання визначених унікальних результатів в межах відведеного часу і в рамках узгодженого бюджету, що виділяється на фінансування ресурсів, які використовуються під час реалізації проекту» [4, с. 18].

На думку Ю.І. Попова і О.В. Яковенка «проект – це певне підприємство з встановленими цілями, досягнення яких визначає завершення проекту. Також проектом може бути окреме підприємство з певною метою, яка враховує вимоги з часу, вартості та якості результатів, що досягаються» [21, с. 11].

І.І. Мазур, В.Д. Шапіро та Н.Г. Ольдерогге визначають проект як «сукупність цілей на вході (проблеми) та результату на виході (розв'язання проблеми), пов'язаними засобами реалізації» [26, с. 9].

А.А. Бовін, Л.Є. Чередникова та В.А. Якимович пропонують визначати проект як діяльність, захід, які припускають здійснення комплексу будь-яких дій, що забезпечують досягнення певних цілей. Або як систему технічних, організаційно-правових та розрахунково-фінансових документів, необхідних для здійснення будь-яких дій [25].

В.І. Веретенников, Л.М. Тарасенко та Г.І. Гевлевич під проектом розуміють комплекс науково-дослідних, проектно-конструкторських, соціально-економічних, організаційно-господарських та інших заходів, пов'язаних з ресурсами, виконавцями та термінами, відповідно оформлених і направлених на зміну об'єкта управління, що забезпечує ефективність розв'язання основних завдань та досягнення відповідних цілей за певний період. Кінцевими цілями проектів є створення та освоєння нової техніки, технології, матеріалів тощо. На їх погляд проект – це задум (завдання, проблема) та необхідні засоби його реалізації з метою досягнення бажаного економічного, технічного, технологічного чи організаційного результату [8].

З наведених вище визначень випливає, що спільними для всіх проектів ознаками є:

- спрямованість на досягнення конкретних цілей;
- координоване виконання взаємопов'язаних операцій;
- обмеження за часом і ресурсами;
- унікальність (неповторність).

На відміну від загального планування на підприємстві проект являє собою одноразову нециклічну діяльність. Незважаючи на це, проектний підхід все частіше застосовується до процесів, що мають довгостроковий і безперервний характер. У цьому випадку варто враховувати, що проект існує рівно стільки часу, скільки потрібно для отримання конкретного результату. З точки зору системного підходу проект – обмежена за часом, організована певним чином цілеспрямована зміна окремої системи, обмежена бюджетом всіх видів ресурсів, що містить конкретні вимоги до параметрів кінцевого результату. Також проект може розглядатися як процес переходу з початкового стану в кінцевий, що передбачає отримання конкретного результату за участі певних обмежень і механізмів.

Формулювання мети (цілі) лежить в основі будь-якого проекту. Ціль для проекту – це конкретний вимірний результат найбільш успішної реалізації проекту при конкретних заданих обмеженнях і умовах забезпечення.

Для виявлення і усвідомлення цілей, складу і змісту проекту, його успішної реалізації необхідно визначити структуру робіт проекту. Для цього використовується метод декомпозиції робіт.

До найбільш суттєвих елементів структури проекту відносять:

1. Дерево цілей і результатів.
2. Бюджет проекту.
3. Матрицю розподілу робіт у часі і за виконавцями.
4. Мережеву модель проекту.
5. Матрицю розподілу і мінімізації ризиків.
6. Графік забезпечення ресурсами.
7. Графік фінансування проекту.
8. Матрицю розподілу відповідальності.
9. Структурну декомпозицію контрактів.
10. Структурну модель організації проекту [15].

Основною вимогою, що пред'являється до структури проекту, є деталізація елементів структури за рівнями. Реалізація будь-якого проекту відбувається в певному середовищі, що має на нього безпосередній вплив.

Прийнято розрізняти внутрішнє середовище проекту (умови спільної праці керівника проекту і його команди), мікрооточення проекту (сфери безпосередньої взаємодії всіх учасників реалізації проекту) та макрооточення проекту (політичні, загальноекономічні, правові та інші умови реалізації проекту, які мають на нього прямий вплив).

Такий напрям менеджменту, як управління проектами з'явився в нашій країні відносно нещодавно.

В.І. Веретенников, А.М. Тарасенко та Г.І. Гевлевич характеризують управління проектами як «процес управління командою і ресурсами проекту за допомогою специфічних методів, завдяки яким проект завершується успішно й досягає своєї мети» [8].

В свою чергу І.І. Мазур, В.Д. Шапіро та Н.Г. Ольдерогге надають визначення управління проектами як «мистецтво керівництва і координації людських і матеріальних ресурсів протягом життєвого циклу проекту шляхом застосування системи сучасних методів і техніки управління для досягнення визначених у проекті результатів за складом і обсягом робіт, вартості, часу, якості й задоволення учасників проекту [26, с. 23].

Існує і більш розширене визначення: управління проектами – це застосування знань, досвіду, методів і засобів до робіт проекту для задоволення вимог, що пред'являються до проекту, і очікувань учасників проекту [25]. Щоб задовольняти цим вимогам і очікуванням, необхідно знайти оптимальне поєднання між цілями, термінами, витратами, якістю та іншими характеристиками проекту.

У сучасній теорії управління проектами прийнято виділяти технічні та технологічні, а також соціальні та культурологічні аспекти. Перша група полягає, в першу чергу, в необхідності розробки документації, забезпеченні, організації процесів і виконанні проектних робіт. Друга – в забезпеченні згуртованості проектною командою, організації переговорів, розподілі групових (командних) ролей.

Управління проектами відрізняється від традиційного менеджменту завжди змінним колом завдань, які стоять перед керівником проекту, досить високим рівнем невизначеності його повноважень, використанням переважно гнучких проектних (матричних) організаційних структур.

Головною метою інноваційного проекту є втілення нових знань в новому продукті, технології, соціальному середовищі тощо. Для інноваційного проекту характерні загальні ознаки проектів, особливе місце серед яких займає неповторність або, іншими словами, новизна [13]. Управління інноваційними проектами можна визначити як управління комплексом заходів і дій, спрямованих на досягнення цілей проекту, обумовленого реалізацією інноваційного процесу. Прийнято вважати, що основу сучасної теорії та методології управління проектами складають лише досягнення минулого століття, хоча це зовсім не означає, що при здійсненні великомасштабних проектів в давнину не використовувалися технології управління проектами.

Хоча управління проектами існувало ще з початку виникнення цивілізації, до 1900 року творчі архітектори та інженери управляли інженерними проектами самотужки, та лише в ХХ столітті управління проектами прийняло якісно новий унікальний вид керівництва, а в кінці ХІХ століття в окремих країнах почали реалізовуватися великомасштабні будівельні проекти, що вимагали не тільки переробки величезного обсягу сировини і матеріалів, а й організації роботи тисяч працівників, узгодження діяльності десятків і сотень постачальників і підрядників.

На початку ХХ століття Фредерік Тейлор провів ряд численних експериментів, спрямованих на дослідження трудових процесів і продуктивності, які стали основою цілої низки сучасних інструментів управління проектами. Пізніше його учень Генрі Гант вивчив

послідовності операцій, що виконуються працівниками. Запропоновані ним аналітичні діаграми і до сьогодні є актуальним засобом управлінського аналізу.

Фундатор класичної школи управління, Анрі Файоль виділив п'ять основних функцій менеджменту (планування, організація, аналіз, координація, контроль), що стали концептуальною основою управління проектами. Під час Другої світової війни, в умовах жорстокої економії всіх видів ресурсів і часу для виконання величезної кількості інженерних робіт було розроблено складні методи мережевого планування, які у повоснні роки поширились в різних галузях і сферах діяльності. В цей час великі промислові корпорації почали застосування подібних методик для розробки нових видів продукції, модернізації виробництва тощо. Так у 1956 р М.Р. Уолкер з корпорації «Du Pont de Nemours Co.» і Джон Келлі з корпорації «Remington Rand» спробували використовувати ЕОМ для складання планів-графіків великих комплексів робіт, в результаті чого був створений раціональний і простий метод опису проекту з використанням ЕОМ (метод критичного шляху) або СРМ (Critical Path Method). Корпорацією «Lockheed Aircraft» та консалтинговою фірмою «Booz, Allen & Hamilton» для реалізації проекту розробки ракетної системи «Polaris» був створений метод аналізу і оцінки програм PERT (Program Evaluation and Review Technique) [9, с. 10].

У зарубіжній літературі основоположником теорії та методології управління проектами називають відомого проектного керівника з німецької фірми «Dornier» Роланда Гутча, який в 1937 році підготував першу розробку з матричної організації для керівництва і здійснення складних проектів, а в 1965 році організував Міжнародну асоціацію управління проектами «Інтернет», яка об'єднує більше двадцяти великих національних асоціацій в галузі управління проектами.

Управління проектами в СРСР зародилося в 20-30-ті роки минулого століття в період індустріалізації. В цей час було реалізовано ряд великомасштабних проектів: ДЕЕЛРО, Дніпрогес, створення великих територіально-індустріальних комплексів тощо.

Активний розвиток і впровадження методів мережевого планування і управління почалось наприкінці 50-х років ХХ століття, а вже наприкінці 60-х років в СРСР були розроблені унікальні мережеві моделі, значно більш гнучкі і потужні, ніж закордонні аналоги (СРМ і PERT), які в 1975 році застосовувались вже на понад 15 % будівництва в країні.

Розвиток мережевого планування активізувався з появою спеціальних науково-дослідних інститутів, з початком викладання

передових методів у вищих навчальних закладах ЄСРЄ. У 80-ті роки вдосконалені методи мережевого планування і управління проектами перейшли на якісно новий рівень використання – в складі автоматизованих систем управління.

Нині управління проектами – це визнана галузь менеджменту, а інструментарій управління проектами використовується в усіх сферах цілеспрямованої діяльності.

У більшості розвинених країн світу органи влади використовують засоби управління проектами в повсякденній діяльності не тільки для реалізації великих державних проєктів, а й для організації ефективного функціонування власного апарату. Використання технологій управління проектами нині є обов'язковим при реалізації інвестиційних та будівельних проєктів.

На сьогодні концепція управління проектами базується на понятті «інноваційний проєкт», яке виступає не тільки як об'єкт управління, що характеризується особливими рисами, а й як базова властивість управління інноваційним проєктом.

При цьому інноваційний проєкт розглядають як діяльність або особливим чином організований комплекс робіт, спрямований на вирішення певної задачі або досягнення певної мети, виконання якого обмежено в часі, а також пов'язане зі споживанням певних фінансових, матеріальних і трудових ресурсів. Під «роботою» в даному випадку розуміється елементарна, неподільна частина даного комплексу дій [16].

В цей же час поняття «управління інноваційним проєктом» розглядається як форма цільового управління інноваційною діяльністю, процес здійснення інновацій, в ході якого відбувається ув'язка фаз, функцій і підсистем управління проєктом [26, с. 46].

Якщо проєкт пов'язаний із залученням інвестицій, то він носить назву «інвестиційного проєкту». Якщо інвестуються проєкти в інноваційній сфері економіки, то зазвичай говорять про інноваційні проєкти та, відповідно, про інноваційно-інвестиційну діяльність [12].

Інноваційні проєкти – це більш вузьке поняття, ніж інвестиційні проєкти. Будь-який інноваційний проєкт – це і інвестиційний проєкт, але в той же час інноваційні проєкти мають свої особливості, які можуть слугувати підставою для виділення їх в окремий клас [7].

Метою інвестиційного проєкту є певна зміна, що відбувається на підприємстві, в тому числі і просте розширення виробництва, тоді як мета інноваційного проєкту – створення нового продукту (якщо це продуктова інновація) або введення нової технологічної лінії (якщо це процесна інновація). При цьому новизна може бути не абсолютна, а

відносна, тобто продукція, що виробляється є новою тільки для конкретного підприємства або навіть для окремого регіону.

Інноваційний проект має також більшу ступінь невизначеності, ніж інвестиційний проект. Це пов'язано з тим, що досить важко передбачити як нова продукція буде сприйнята споживачем, тобто досить важко прогнозувати майбутні грошові потоки від її продажу.

Існує також різниця між цими проектами в можливих термінах їх виконання. Інноваційні проекти можуть виконуватися значно довше від будь-якого інвестиційного проекту, терміни виконання якого можна передбачити з досить великою точністю [19].

Також має місце певна специфіка управління інноваційними проектами, коли досвід, отриманий в управлінні звичайними інвестиційними проектами, може відіграти досить сумну роль при застосуванні його на невизначену проектну продукцію. Це стосується практично всіх стадій інноваційного проекту. Специфіка існує в усьому, починаючи від відбору проектів і закінчуючи специфікою просування на ринок інноваційних товарів.

Висновки. Теорія управління інноваційними проектами є методологічною базою високоефективного управління інвестиціями в інноваційній сфері економіки країни. Це пояснюється тим, що концепція управління інноваційними проектами розглядає проект як інструмент зміни вихідного стану інноваційної сфери будь-якої соціально-економічної системи.

На сьогодні інструментарій управління проектами застосовується у всіх сферах цілеспрямованої діяльності. При цьому більшість розвинених країн використовує засоби управління проектами в повсякденній діяльності не тільки для впровадження великих державних проектів, але і для організації ефективної реалізації проектів будь-якої інноваційної сфери економіки.

Література

1. A Guide to the Project management Body Knowledge. Project Management Institute Standards Committee. 2000 Edition., 2000. – 224 p.

2. British Standard BS 6079-1 : 2000. Project management – Part 1 : Guide to Project management. – 182 p.

3. ISO 21500: «Guidance on project management», 2012, 36 p. [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.isopm.ru/podgotovka/standarty/standart-iso-21500>.

4. Арчибальд Р. Управление высокотехнологичными программами и проектами / [Пер. с англ. Мамонтова Е.В.]; Под ред. Баженова А.Д., Арефьева А.О. – [3-е изд., перераб. и доп.] – М. : Компания АйТи; ДМК Пресс, 2004. – 472 с.

5. Бушуев С.Д. Генотипология управления проектами как универсальная модель знаний / С.Д. Бушуев, С.И. Незвесный // Управління розвитком складних систем. – 2013. – Вип. 14. – С. 15 – 17.

6. Бушуева Н.С. Системная формализация управления проектами в рамках проактивного подхода к развитию организаций / Н.С. Бушуева, Л.Д. Мыслик, М.Н. Алексеев // Управління проектами та розвиток виробництва. – 2009. – № 2. – С. 5 – 11.

7. Валдайцев С.В. Оценка бизнеса и инновации / С.В. Валдайцев – М. : Филинь, 2007. – 336 с.

8. Веретенников В.И. Управління проектами: [Навчальний посібник] / В.И. Веретенников, Л.М. Тарасенко та Г.І. Гевлевич. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 280 с.

9. Войку И.П. Управление проектами: [Конспект лекций] / И.П. Войку – Псков : Псковский государственный университет, 2012. – 204 с.

10. Гарольд К. Стратегическое планирование для управления проектами с использованием модели зрелости (Strategic Planning for Projects Management Using a Project Management Maturity Model) / К. Гарольд. – Изд-во : ДМК пресс, Компания АйТи, 2003. – 320 с.

11. Дорош М.С. Интеграція систем управління проектами в систему організації на різних етапах розвитку / М.С. Дорош, А.В. Ребенок // Управління проектами та розвиток виробництва. – 2009. – № 4. – С. 21-28.

12. Заїка С.О. Передумови створення інноваційно-інвестиційних проектів в аграрних формуваннях / С.О. Заїка // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні засади сталого розвитку національного господарства». – Кам'янець-Подільський : Видавничий дім «Гельветика», 2014. – Ч. 1. – С. 66 – 70.

13. Заїка С.О. Теоретичні аспекти управління інвестиційно-інноваційною діяльністю аграрних підприємств / С.О. Заїка // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент». – Випуск 11. – 2015. – С. 101 – 106.

14. Заїка С.О. Фактори формування інноваційного потенціалу підприємств / С.О. Заїка // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. – Том 20. – Випуск 6. – 2015. – С. 94 – 97.

15. Заренков В.А. Управление проектами: учеб. пособие. / В.А. Заренков. – [2-е изд.]. – М. : Изд-во АСВ, 2006. – 312 с.

16. Инновационный менеджмент: [Справ. пособие] / Под ред. П.Н. Завлина, А.К. Казанцева, Л.Э. Миндели. – М., ЦИСН, 2008. – 568 с.

17. Кунда Н.Т. Сучасні засоби управління проектами / Н.Т. Кунда, Н.М. Крамарчук // Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія. – 2012. – Вип. 9. – С. 89 – 94.

18. Марченко К.Є. Управління розробкою інноваційних проєктів / К.Є. Марченко // Управління розвитком. – 2013. – № 12. – С. 131 – 132.

19. Михайлов Р.А. Оценка вклада инноваций в изменение стоимости компаний / Р.А. Михайлов – СПб, 2009. – 147 с.

20. Молоканова В.М. Модель життєвого циклу як основа проектного управління / В.М. Молоканова // Управління проектами та розвиток виробництва. – 2009. – № 3. – С. 30 – 37.

21. Попов Ю.И. Управление проектами : [учеб. пособие] / Ю.И. Попов, О.В. Яковенко – М.: ИНФРА-М, 2007. – 208 с.

22. Россопанская О.В. Качественная основа количественного аспекта компетентностной методологии в управлении проектами / О.В. Россопанская // Управління проектами та розвиток виробництва. – 2009. – № 1. – С. 75 – 81.

23. Словник-довідник з питань управління проектами / За ред. Бушуєва С.Д. – К. : ВД «Ділова Україна», 2001. – 640 с.

24. Тесленко П.А. Эволюционная теория и синергетика в управлении проектами / П.А. Тесленко // Управління проектами та розвиток виробництва. – 2010. – № 4. – С. 44 – 49.

25. Управление инновациями в организации: [учеб. пособие] / А.А. Бовин, Л.Е. Чередникова, В.А. Якимович. – [2-е изд., стер.]. – М. : Издательство «Омега-Л», 2008. – 415 с.

26. Управление проектами: [Учебное пособие] / И.И. Мазур, В.Д. Шапиро, Н.Г. Ольдерогге / Под общ. ред. И.И. Мазура. – [4-е изд.] – М. : Омега-Л, 2014. – 664 с.

References

1. A Guide to the Project management Body Knowledge. Project Management Institute Standards Committee. (2000). Edition., p. 224.

2. British Standard BS 6079-1:2000. Project management. Guide to Project management, Part 1, p. 182.

3. ISO 21500: «Guidance on project management» (2012). p. 36. isopm.ru Retrieved from <http://www.isopm.ru/podgotovka/standarty/standart-iso-21500>.

4. Archibal'd R., (2004). Upravlenie vysokotekhnologichnymi programmami i proektami [Managing high-technology programs and projects]. Bazhenova A.D., Aref'eva A.O. (Ed.). (trans. (3d ed.). Moscow: Kompaniya AyTi; DMK Press, p. 472 [in Russian].

5. Bushuev S.D., Neizvesnyy S.I. (2013). Genom metodologiy upravleniya proektami kak universal'naya model' znaniy [Genome of methodologies of project management as a universal model of knowledge]. Upravlinnya rozvytkom skladnykh system – Managing the development of complex systems, Vyp. 14, pp. 15-17 [in Russian].

6. Bushueva N.S., Mysnik L.D., Olekseenko M.N. (2009). Sistemnaya formalizatsiya upravleniya proektami v ramkakh proaktivnogo podkhoda k razvitiyu organizatsiy [System of formalization of project management within the projective approach to development organizations]. Upravlinnya proektamy ta rozvytok vyrobnytstva – Project management and development of production, No 2, pp. 5 – 11 [in Russian].

7. Valdaytsev S.V. (2007). Otsenka biznesa i innovatsii [Valuation of business and innovation]. Moscow: Filin, p. 336 [in Russian].

8. Veretennykov V.I., Tarasenko L.M., Hevlevych H.I. (2006). Upravlinnya proektamy. [The project management]. Kyiv: Center textbooks, p. 280 [in Ukrainian].

9. Voyku I.P. (2012). Upravlenie proektami. [Project Management]. Pskov: Pskov State University, p. 204 [in Russian].

10. Garol'd K. (2003). Strategicheskoe planirovanie dlya upravleniya proektami s ispol'zovaniem modeli zrelosti. [Strategic Planning for Projects Management Using a Project Management Maturity Model]. Izd-vo: DMK press, Kompaniya AyTi, p. 320 [in Russian].

11. Dorosh M.S., Rebenok A.V. (2009). Intehratsiya system upravlinnya proektamy v systemu orhanizatsiyi na riznykh etapakh rozvytku [Integration of project management in the organization at various stages of development]. Upravlinnya proektamy ta rozvytok vyrobnytstva – Project management and production development, No 4, pp. 21 – 28 [in Ukrainian].

12. Zayika S.O. (2014). Peredumovy stvorenniya innovatsiyno-investytsiynykh proektiv v ahrarnykh formuvannyakh [Background of innovation and investment projects in agrarian formations]. Innovative principles of sustainable development of the national economy: Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiya – International scientific-practical conference. (pp. 66 – 70). Kam'yanets'-Podil's'kyi: Vydavnychyy dim «Hel'vetyka», Part 1 [in Ukrainian].

13. Zayika S.O. (2015). Teoretychni aspekty upravlinnya investytsiyno-innovatsiynoyu diyal'nistyu ahrarnykh pidpryemstv [The theoretical aspects of investment and innovation activity agricultural enterprises]. Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya «Ekonomika i menedzhment» – Scientific Journal of International Humanitarian University. The series "Economics and

Management", Vypusk 11, pp. 101-106 [in Ukrainian].

14. Zayika S.O. Faktory formuvannya innovatsiynoho potentsialu pidpryemstv / S.O. Zayika // Visnyk Odes'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Ekonomika. – Tom 20. – Vypusk 6. – 2015. – S. 94-97 [in Ukrainian].

15. Zarenkov V.A. (2006). Upravlenie proektami [Project Management]. (2d ed.). Moscow: Izd-vo ASV, p. 312 [in Russian].

16. Zavlina P.N., Kazantseva A.K., Mindeli L.E. (Eds.). (2008). Innovatsionnyy menedzhment. [Innovation Management]. Moscow: TsISN, p. 568 [in Russian].

17. Kunda N.T., Kramarchuk N.M. (2012). Suchasni zasoby upravlinnya proektamy [Modern Project Management]. Upravlinnya proektamy, systemnyy analiz i lohistyka. Tekhnichna seriya – Project management, systems analysis and logistics. Technical Series, Vypusk 9, pp. 89 – 94 [in Ukrainian].

18. Marchenko K.Ye. (2023). Upravlinnya rozrobkoyu innovatsiynykh proektiv [Managing the development of innovative projects]. Upravlinnya rozvytkom – Development Management, No 12, pp. 131 – 132 [in Ukrainian].

19. Mikhaylov R.A. (2009). Otsenka vkladu innovatsiy v izmenenie stoimosti kompaniy [Evaluation of innovations contribute to the change in the value of companies]. St. Petersburg, p. 147 [in Russian].

20. Molokanova V.M. (2009). Model' zhytlyevoho tsyklu yak osnova proektnoho upravlinnya [Model life cycle as a basis for project management]. Upravlinnya proektamy ta rozvytok vyrobnytstva – Project management and production development. No 3, pp. 30 – 37 [in Ukrainian].

21. Popov Yu.I., Yakovenko O.V. (2007). Upravlenie proektami. [Project Management]. Moscow: INFRA-M, pp. 208 [in Russian].

22. Rossoshanskaya O.V. (2009). Kachestvennaya osnova kolichestvennogo aspekta kompetentnostnoy metodologii v upravlenii proektami [The qualitative aspect of competence basis of quantitative methodology in project management]. Upravlinnya proektami ta rozvytok virobnitstva – Project management and production development. No 1, pp. 75 – 81 [in Russian].

23. Bushuyeva S.D. (Eds.). (2001). Slovnyk-dovidnyk z pytan' upravlinnya proektamy [Glossary Directory Project Management]. Kyiv: VD «Dilova Ukrayina», p. 640 [in Ukrainian].

24. Teslenko P.A. (2010). Evolyutsionnaya teoriya i sinergetika v upravlenii proektami [Evolutionary theory and synergy in project]. Upravlinnya proektamy ta rozvytok vyrobnytstva – Project management

and production development. No 4, pp. 44 – 49 [in Russian].

25. Bovin A.A., Cherednikova L.E., Yakimovich V.A. (2008). Upravlenie innovatsiyami v organizatsii. [Management of innovations in the organization]. (2-d ed.). – Moscow: «Omega-L», p. 415 [in Russian].

26. Mazur I.I., Shapiro V.D., Ol'derogge N.G. (2014). Upravlenie proektami. [Project Management]. Mazur I.I. (Ed.). – [4-e izd.] – Moscow: Omega-L, p. 664 [in Russian].

Заїка С.О., Грідін О.В. Інноваційний проект як об'єкт управління.

Управління проектами є інструментом, який найбільш ефективно допомагає отримати унікальний продукт при заданих обмеженнях в часі, вартості, якості. Нині більшість підприємств, які раніше не були прихильниками управління проектами, сприймають його як найбільш ефективний засіб не тільки виживання, але й розвитку в ринкових умовах господарювання.

Метою даного дослідження є з'ясування значення ключових категорій теорії управління проектами, таких як «інноваційний проект» і «управління проектом» та вивчення сутності концепції управління інноваційними проектами.

В процесі дослідження встановлено, що теорія управління інноваційними проектами є методологічною базою вискоелективного управління інвестиціями в інноваційній сфері економіки країни. Це пояснюється тим, що концепція управління інноваційними проектами розглядає проект як інструмент зміни вихідного стану інноваційної сфери будь-якої соціально-економічної системи.

Нині більшість розвинених країн світу використовує засоби управління проектами в повсякденній діяльності не тільки для впровадження великих державних проєктів, але і для організації ефективної реалізації проєктів інноваційної сфери економіки.

Ключові слова: *інноваційний проект, проект-менеджмент, бюджет проекту, управління проектами.*

Заика С.А., Гридин А.В. Инновационный проект как объект управления.

Управление проектами является инструментом, который наиболее эффективно помогает получить уникальный продукт при заданных ограничениях по времени, стоимости, качеству. В настоящее время большинство предприятий, которые ранее не были сторонниками управления проектами, воспринимают его как наиболее эффективное средство не только выживания, но и развития в рыночных условиях хозяйствования.

Целью данного исследования является изучение значения ключевых категорий теории управления проектами, таких как «инновационный проект» и «управление проектами» и постижение сущности концепции управления инновационными проектами.

В процессе исследования установлено, что теория управления инновационными проектами является методологической базой высокоэффективного управления инвестициями в инновационной сфере экономики страны. Это объясняется тем, что

концепция управления инновационными проектами рассматривает проект как инструмент изменения исходного состояния инновационной сферы любой социально-экономической системы.

В настоящее время большинство развитых стран мира используют средства управления проектами в повседневной деятельности не только для внедрения крупных государственных проектов, но и для организации эффективной реализации проектов инновационной сферы экономики.

Ключевые слова: инновационный проект, проект-менеджмент, бюджет проекта, управление проектами.

Zaika S.A., Gridin A.V. Innovative project management as an object.

Project management is a tool that most effectively helps to get a unique product under the given constraints of time, cost and quality. Currently, most companies that previously were not supporters of the project management perceive it as the most effective means to not only survive, but also development in market conditions.

The aim of this study is to ascertain the value of the key categories of the theory of project management, such as «innovative project» and «project management» and study the nature of the concept of innovative projects.

The study found that the theory of innovative projects is highly methodological basis of investment management in the innovation sphere of the economy. This is because the concept of innovative project considers the project as a tool to change the original state of innovation sphere of any socio-economic system.

Currently, most developed countries use projects in the daily activities of management tools not only for the implementation of major public projects, but also for effective implementation of projects of innovative sectors of the economy.

Keywords: innovative design, project management, project budget.

УДК 65.012.122

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ, ЩО ПОКЛАДЕНІ В ОСНОВУ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**КОЛОМІЄЦЬ Н.О., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА ЗООВЕТЕРИНАРНА АКАДЕМІЯ**

Постановка проблеми у загальному вигляді. Наука є складовою загальнолюдської культури, і тому кожна людина має знати, що таке наука, наукові дослідження та як вони проводяться. Як показує статистика, 5-10 % випускників вищих навчальних закладів стають вченими, тобто наукова діяльність стає їх професійною роботою. З наукою вони безпосередньо стикаються, працюючи керівниками державних установ та підприємцями. В першому випадку